

ARTISTIEK PEDAGOGISCHE PROJECT.

Basisprincipe: geen “revolutie” maar “evolutie”.

We kunnen fier zijn op een school die heel behoorlijk draait. Onderstaande kan dus niet de bedoeling hebben bruuske ommezwaaien in organisatie en beleid ervan te bewerken. Dergelijke “revolutie” zou ongetwijfeld veel goede dingen van het ogenblik helpen stukmaken.

Toch liegen diegenen die beweren dat alles wat steeds goed heeft gedraaid zonder meer in stand kan worden gehouden. Hiervoor verandert onze maatschappij op alle gebieden veel te snel; mee evolueren is dan ook een must.

Bedoeling van dit “beleidsplan” is dan ook om zonder “aardschokken” te veroorzaken enkele dingen op geleidelijke manier aan te passen aan een veranderde maatschappelijke en pedagogische visie van het begin van onze eenentwintigste eeuw.

1. De “vriendelijke” school.

Men hoort veel spreken of kindvriendelijkheid en een kindvriendelijke school. Is dit geen fout? Moet een school niet totaal vriendelijk zijn omdat iedereen ze als kindvriendelijk zou kunnen ervaren? Deze algemene vriendelijkheid moet zich manifesteren op alle niveaus vanaf inrichtende macht en overheid over directie, leerkrachten en administratie tot en met ouders en leerlingen.

Deze vriendelijkheid moet inhouden dat waar enigszins haalbaar is niemand van ons onderwijs mag uitgesloten worden. Niet alleen moeten wij hierbij denken aan leerlingen uit ander onderwijstypes zoals het beroepssecundair en bijzonder onderwijs maar ook aan groepen die traditioneel minder vaak de weg naar ons onderwijs vinden. We denken hier aan minder validen, kansarmen en migranten maar zelfs ook aan volwassenen tout court die in onze school niet in groten getale te vinden zijn.

Die vriendelijkheid kent ook beperkingen in die zin dat ze zoveel mogelijk wederzijds moet zijn en dat ze steeds binnen een wettelijk kader moet passen. Een poging om dat wettelijk kader zo “klantvriendelijk” mogelijk te houden kan dus wel, onwettelijkheden of lukrake uitzonderingen niet!

2. Een stukje meer procesgerichtheid.

Het is uiteraard onmogelijk om artistieke vakken als muziek en woord volledig procesgericht te maken. De bedoeling blijft steeds een kunstwerk, een product dus naar buiten te brengen. Toch kan niet ontkend dat onze school totnogtoe eerder weinig procesgericht werkte. Audities en vooral examens moeten grote waardemeters maar mogen niet de enigen zijn.

Punten waarin meer procesgericht kan worden opgetreden zijn enerzijds de methodiek die best meer op de persoonlijkheid en de individuele moeilijkheden van elke leerling mag worden afgestemd; anderzijds moet in de eindevaluatie op het examen een deel van de punten (laat ons klein beginnen en zeggen $\frac{1}{4}$) op het “dagelijks” werk, zeg maar jaarwerk worden gegeven. Het kan volgens mij echt niet langer dat een vak waarvan iedereen zegt dat regelmatig werken het belangrijkste is, dat regelmatig werken op een examen niet wil honoreren.

Het is zeer zeker waar dat hiervoor de traditionele visie op kunstvakken dat “een leraar met goede resultaten goede leerlingen heeft en een leraar met slechte resultaten een slechte leraar is” moet worden bestreden. Als men die visie laat bestaan zal elke leraar geneigd

blijven zijn quoteringen voor dit jaarwerk kunstmatig op te drijven wat ook geen goed basisprincipe is en ook juryleden kan motiveren zich tegen punten jaarwerk te kanten.

3. Een behandeling apart voor de volwassenen.

Volwassenen vormen een groep apart, die met afzonderlijke doelstellingen, aparte verwachtingen en vaak een eigen “schrik om zich te manifesteren” naar de academie komen (of er wegblijven?). De wetgever heeft zelf reeds enkele basisprincipes in deze zin naar voor gebracht. Ook de academie zelf moet zich inmiddels naar die doelgroep zo soepel als wettelijk mogelijk is opstellen.

De afzonderlijke groepen klassikaal onderricht voor volwassenen moeten beslist blijven bestaan. Indien echter het aantal volwassen leerlingen toeneemt, moet waar mogelijk is ook uitgekeken worden naar groepsvorming met volwassenen in andere klassikale zowel als groepsgericht-individuele vakken.

Met vrijstelling van vakken moet vooral voor volwassenen met enige soepelheid worden omgesprongen, en zodra er een wettige mogelijkheid voor is moeten ze worden toegestaan ook al heeft dat tijdelijke en beperkte gevolgen voor het lesurenpakket. Deze kunnen op andere manieren, (bvb. het iets vlugger doen doorstromen in de graad waarvoor ze de uitzondering bekomen) ten dele gerecupereerd worden.

Voor examens voor volwassenen moeten anders dan totnogtoe het geval was. Een examen afzonderlijk voor alle volwassenen, met een jury die zich zo vriendelijk mogelijk weet op te stellen en liefst zonder jongeren in de zaal lijkt mij de allereerste noodzaak. Op langere termijn moet zelfs de vraag gesteld of examens voor volwassenen niet gespreid kunnen worden bvb. door inschakeling van één of meerdere klasaudities. Hieraan kan zelfs de gewoonte worden gekoppeld dat een volwassene, telkens hij met iets klaar is, dat even in de les speelt voor iemand (leerkracht zelf, een collega, de directeur...) die deze prestatie quoteert, vooral wanneer het een overgangsexamen en geen eindjaar betreft.

4. Een goed examenklimaat.

Het is volgens mij primordiaal dat elke leerling graag musicceert. Ook een examen moet dus een musicceermoment zijn. Kan een examen bijvoorbeeld geen - weliswaar korte – uitvoering (concert, woordvoorstelling) zijn, 's avonds gehouden voor een beperkt publiek en met een jury die in de zaal zit en luistert in plaats van aan de traditionele groene tafel met argusogen de teksten of de partituur te volgen en elk foutje onverbiddelijk te noteren. Iedereen – in de eerste plaats de muziek zelf – zal daarbij gebaat zijn. De school zou elke leerling die de studies stopzet omwille van het feit dat daar examens bijhoren als een persoonlijke nederlaag moeten opvatten. Laat ons proberen het oude gezegde “Wat niet met de glimlach kan gezegd worden is de waarheid niet” te veranderen in “wat niet met de glimlach kan gebracht worden is geen ware kunst”!??

5. Een echt lerarenteam.

In tegenstelling tot het secundair onderwijs is het DKO nog vaak een onderwijsvorm waar iedereen zijn dingetje doet (zeg maar: “zeer goed doet”), maar dan wel op zijn eigen eiland. Ik zou graag zien dat een leraar goed weet wat een leerling volgt van andere vakken, met wat hij daar bezig is en hoe het daar gaat in vergelijking met zijn eigen cursus. Een behoorlijk ingevulde agenda eens bekijken kan vaak reeds een eerste aanzet zijn daartoe.

Ook onder elkaar zijn leraren liefst collega's die interesse hebben voor het werk van elkaar en die – ongeacht wie de oudste en wie de jongste, wie tijdelijk de beste en wie de slechtste resultaten heeft – met elkaar praten, gedachten uitwisselen, weten wat ze eventueel van

elkaar kunnen overnemen en waarom. Dat zijn dingen die vaak in ons onderwijs worden vergeten.

Het is uiteraard moeilijk maar toch moet er gepoogd worden om meer aan goede bijscholing te gaan doen. Natuurlijk zou hiervoor wenselijk zijn dat we van de lokale overheid of de minister de budgettaire ruimte zouden krijgen om dat te doen. Zolang dat niet helemaal lukt stel ik echter voor dat elke leerkracht zelf daar het nodige voor over heeft.

6. Een school die naar buiten treedt.

Een school kan pas bloeien als haar doelgroep haar kent. Daarom moet de school verder – zoals ze trouwens bezig is – alle kansen te baat nemen om zich bij een publiek met enig minimum aan culturele belangstelling te profileren. Een zeer goede manier hiertoe blijft de nauwe samenwerking met VZW Akoestiek. Deze samenwerking is niet alleen ideaal omdat ze de kinderen die de eerste stap richting de academie moeten zetten bereikt via de klas- en kinderconcerten, doch ook omdat ze via schoolconcerten en openbare concerten helpt om de reeds geïnteresseerde jeugd geboeid te houden en ook de volwassenen via de openbare concerten aanspreekt.

Dit wil daarom niet zeggen dat enkel Akoestiek hiervoor verantwoordelijkheid draagt. Voor de woordafdeling zal eerder een samenwerking met de programmatie van de diverse O.C.'s en C.C.'s aangewezen zijn. Via de "grote" audities, de klasaudities en de examens moet de academie voor het voetlicht treden. In een beperkte en didactisch verantwoorde mate moeten de diverse culturele en andere verenigingen op de leerlingen en leraren van de academie wel eens kunnen rekenen, bijvoorbeeld voor opluistering van een plechtigheid. (Dit laatste natuurlijk slechts in de mate dat een noodzakelijk minimum aan neutraliteit voor ons gemeentelijk onderwijs niet wordt geschaad.)

Hoe dan ook heeft elke leraar de plicht zijn leerlingen tot samenwerking met dergelijke "uitstralingsactiviteiten" te inspireren en er zelf ook aan mee te werken. Of de academie die activiteiten zelf, in samenwerking met Akoestiek, of in samenwerking met andere instanties organiseert maakt hierbij geen verschil.